

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Memorandul episcopatului nostru.

În zilele aceste, când idei pentru o altă orânduială în țară se sulevează, iar partidele maghiare în dietă de luni de zile țin la suprafață primejdia naționalistă și mai ales chestia românească din Ardeal, ca o lumină din cer se prezintă memorandumul episcopilor noștri, înmanat Majestății Sale monarhului de II. Sa episcopul Orăzii Dr. Demetriu Radu în ziua de 8 Martie a. c.

Nu e nevoie să înșirăm acele mari evenimente, cari au îndemnat pe conducătorii bisericii noastre să facă pasul acesta de o extremă importanță pentru viitorul bisericii și al poporului. Ele sunt îndeajuns cunoscute. Proiectul autonomiei catolice și celelalte câte se aduc azi în legătură cu rezolvirea chestiei române din Ungaria, au fost îndeajuns motive, ca șefii noștri bisericești să recurgă la mijlocul atât de cunoscut din luptele trecutului nostru și să prezinte la locul cel mai competent dorințele și plângerile noastre.

Este un eveniment istoric acesta, pe care nu suntem în situație a-l aprecia după merit. Ținem însă se accentuăm, că a fost timpul cel mai oportun, ca glasul conducătorilor noștri bisericești să se audă acolo, unde se croește soarta bisericii și a poporului nostru, iar față de ceice prin discursuri aprinse voesc să ne prezinte lumii, ca element primejdios statului, să se scoată la iveală loialitatea, credința noastră față de tron și patrie și mai ales jertfele uriașe, aduse de poporul român în decursul acestui războiu.

Prin actul acesta episcopii bisericii noastre reiau iarăși firul tradiții, cultivate cu atâta abnegațiune

și jertfă de mării înaintași și se întrepun pentru marea cauză a bisericii și poporului lor.

Un mai potrivit termin ca cel de față pentru a face cunoscute în mod temeinic și sistematic așteptările noastre, nu se putea afla. Intreagă țara stă în fața unor noi aranjeri, cari se introduc prin legea votului universal și probabil vor fi continuate prin o serie de alte legi, alcătuite sub înriurirea puternică a duhului democrat, ce stăpânește azi lumea. Poporul nostru cu instituțiile sale își cere și el partea sa în aceste nouă alcătuirii. Și interpretii acestor cereri s'au făcut episcopii bisericii noastre. Nu ne îndoim, că glasul lor va fi ascultat pe de-a-întregul.

Situația politică. Senzația politice de zi o ofer audiențele regale, acordate de Monarh prim-ministrului Wekerke, ministrilor Eszterházy și Windischgrätz, precum contelui Tisza și contelui Andrassy. Ziarele spun, că audiențele sunt în strânsă legătură cu soarta proiectului pentru votul universal. »Pesti Napló« din 14 Martie însă comunică știrea, că cu ocazia audienței colective a ministrului prezident Wekerle. Tisza și Andrassy s'ar fi pertractat și chestii în legătură cu pacea cu România și alte chestii economice de natură externă. Ziarele mai noi scriu, că audiențele regali n'au avut darul să arete rezultate definitive. Monarhul s'a nizuț, ca să niveleze contrastele dintre cei trei politicieni, dar nu s'a declarat de învoit la vre-o schimbare radicală în proiectul pentru votul universal.

Urmarea e, că partidul muncii e constrâns să accepte proiectul în forma de azi, cu eventuale mici modificări neesențiale, ori se provoacă criza de cabinet. Foile guvernamentale scriu deja de dizolvarea dietei și noui alegeri, cele cari stau departe de guvern, însă pretind a ști, că guvernul nu are

autorizație de-a dizolva parlamentul, ci va fi constrâns a parlamenta și pe mai departe cu contele Tisza și partidul muncii.

Odesa ocupată de germani. Cartierul general german comunică cu datul de 13 Martie: *Trupe germane au intrat în Odesa.* Comunicatul statului austro-ungar cu acelaș dat are: *Trupe austro-ungare stau în fața Odesei.*

Sufragiul universal. Vorbirea ministrului Vázsonyi. Încercările contelui Tisza de a cădea de acord cu guvernul asupra unor puncte a proiectului votului universal până azi au eșuat. Audiențele multiple ale șefilor de partide n'au putut arăta rezultate pozitive, ba cele din urmă au lămărit într-o câțva situația și guvernul a declarat din nou, că în părțile esențiale nu admite nici o modificare.

În atmosfera aceasta s'a așteptat cu nerăbdare vorbirea ministrului Vázsonyi, alcătuitorul proiectului pentru votul universal, care se înregistrează, ca un eveniment, deși puțin nou a spus ministrul de justiție.

A resumat numai declarațiile diferiților oratori, pe cari le-a grupat după materie.

S'a ocupat cu enunțațiunile privitoare la primejdia din partea naționalităților. Primejdia aceasta nici decum nu rezidă în sufragiul universal, ci mai ales în lipsa de școli. Statul e dator cu toate jertfele să se îngrjească de instrucția publică și statificarea școlilor trebuie să fie problema, care se asigură supremația maghiară pentru viitor.

Împotriva agitațiilor naționaliste să se alcătuiască legi nouă cari să urmărească nu numai pe agitatorii de profesie, ci chiar și pe „acele minți stricate maghiare“, cari în presa din străinătate țin partea naționalităților împotriva națiunii maghiare. Pe acest teren ar putea guvernul să cadă de acord cu opoziția, căci în aceste legi s'ar putea depune garanțiile naționale, cerute cu atâta stăruință de Tisza și aderenții săi.

Vorbirea a avut puțin resunet, deși foile nu eschid posibilitatea unui compromis cu partidul muncii.

Luni va vorbi contele Tisza, resumând punctul său de vedere, după care comisia va vota în general asupra proiectului. La aceasta votare proiectul va fi probabil unanim votat. Criza se va începe la votarea pe articoli.

† Octavian Bonfiniu-Banfi.

Discurs funebral

rostit în biserica catedrală în 11 Martie
de prof. Ioan Fodor.

»De aceea fiți gata, că în
ceasul care nu gândiți, vine
fiul omului«. Matei 24, 44.

Jalnici ascultători!

Abia s'au luat flămurile negre de pe
institutele noastre de învățământ, pe urma
morții neuitatului nostru mitropolit Victor;
abia ni-s'a mai alinat durerea, ce ne ardea
inima pentru pierderea iubitorilor noștri colegi:
Dr. Ioan Rațiu și Iacob Mureșianu, și
iată că institutele noastre și Blajul întreg
iarăș se îmbracă în haină de jale, căci
moartea necrutătoare ne-a răpit iarăș pe
unul dintre cei mai buni ai noștri, pe re-
gretatul nostru coleg *Octavian Bonfiniu-
Banfi*.

Mii și zeci de mii de frați de ai noștri
ni-s'au stins pe câmpurile de luptă, și mulți
ni-se sting acasă, par'că mai mulți decât
altădată. Abia ni-se uscă lacrimile din ochi
și iar se pornesc șiroaie.

Doamne, Doamne! Când va înceta urgia
aceasta, și când vom avea și noi o zi de
bucurie? Ori doară atât de mult ne-ai urât
pentru păcatele noastre, de vrei acum să ne
cufunzi pentru totdeauna în adâncul peririi?

Nenorociri peste nenorociri vin asupra
capului nostru; moartea își seceră secerișul
bogată pe câmpul de luptă și acasă; nicăiri
nici o rază de speranță de mai bine; în pa-
latele din orașe și în căsuțele săracicioase
dela țară s'a sălășluit păcasul; toată lumea
aleargă după avere și plăceri fără nici o
rușine și mustrare de conștiință. Pană când
Doamne, până când vei suferi ca puterile
deslănțite ale iadului să și joace orgiile
între închinătorii tăi? Ori doară rugile no-
stre ferbinți nu mai pot străbate până la
tronul Tău? Jertfele noastre nu mai sunt
bine primite înaintea feței Tale? Ori doară
suferințele noastre îndelungate nu ne-au is-
pășit îndeajuns păcatele?

Doamne! Părinte atotputernice, de ce
ne supui la încercări atât de amare?

Astfel de gânduri imi copleșese mintea,
când mă văd în fața acestui coșciug, care
cuprinde osemintele neinsuflăte ale iubitorului
nostru coleg Octavian Bonfiniu-Banfi, decedat
după scurte, dar grele suferințe în 8 Martie
seara la 10 ore, în anul al 62-lea al vieții
sale laborioase.

Adormitul în Domnul înainte cu două
săptămâni a fost încă în mijlocul soților săi
de muncă, de unde directorul institutului
văzându-l prea debil și suferind, l-a sfătuit
să se reîntorcă acasă și să se consulteze
cu medici. Și iată jalnici ascultători, azi
stăm în fața trupului său rece. Nu de mult
ne vorbea încă, că va mai servi câțiva ani,
apoi se va retrage și făcea planuri, că spre
ce scopuri de binefacere să și lese modesta
avere, ce și-a putut economisi în ultimii ani,
și iată-l acum în coșciug și gata de drumul
veciniei, de unde nu mai este reîntorcere.
Buzele lui nu se vor mai deschide, ca să ne
povestească lucruri frumoase din călătoria sa
de studii, făcută la Roma, Napoli, Paris și
Londra; glasul lui nu va mai răsună de pe

catedră ca să explice elevilor săi tainele
limbilor clasice și să le arete pilde mărețe
din viața Grecilor și Romanilor. Glasul lui
nu va mai chema la viață după atâtea vea-
cări pe Homer, Xenophon, Tit Liviu, I. Cae-
sar, Tacit, Vergiliu. A amuțit pentru tot-
deauna glasul aceluia, care aproape 36 ani
a fost părintele iubitor și dascălul luminat
al elevilor săi. Ne părăsești, iubite coleg,
când nici nu ne gândiam la o astfel de ca-
tastrofă, ca să se împlinească vorbele scrip-
turii: »Grăjiți, ca nu știți nici ziua, nici cea-
su.« (Mat. 25, 13). Moartea pemiloasă nu
l-a lăsat să se bucure de odihna binemerită
după un serviciu așa de îndelungat, ci l-a
răpit din mijlocul ocupațiunii sale, lăsând
în urma sa un gol mare în șirul nostru rarit
așa de mult prin coasa morții crude.

Să petrecem acum pe adormitul în
Domnul pe cărarea vieții sale, dela leagăn
până la mormânt, căci aceea ne oferă multe
momente frumoase și instructive.

Adormitul în Domnul a fost fiu de
preot, născut la 22 Martie 1856 în Somoș-
telnic (com. Târnavă mică). Școala elemen-
tară și gimnaziul inferior le-a terminat în
Murăș-Oșorhei, iar clasele superioare ale
gimnaziului în Blaj, unde a trecut și exa-
menul de maturitate cu distincție (Egregie
plene maturus). A fost totdeauna școlar cu
purtare exemplară și diligență de fier. Încă
de copil se dedase a fi punctuos și conștien-
țios în împlinirea datorințelor sale. Nu era
de un natură zburdalnic, vioiu, ci mai mult
de o natură liniștită, temperată tăcută, și
aceasta natură îl ajuta să se adâncească în
studiile sale. Cu mai multă plăcere se ocupa
de studiul limbilor vechi și moderne. Marele
mitropolit Vancea de pie memorie, primum-
du-l în elerul tinăr, ca pe unul dintre cei
mai distinși elevi ai acestui gimnaziu, l-a
trimis în seminarul central din Budapesta,
ea acolo, la facultatea teologică să și facă
studiile mai înalte. Tinărul Octavian cu
diligență de albină își aduna știința atât în
cele teologice cât și în studiile lingvistice
predilecte. Aici termină în anul 1879. Ne-
uitatul mitropolit Vancea aprețind talentul,
purtarea exemplară și știința temeinică, ce și
câștigase adormitul în Domnul, l-a destinat
pe tinărul Octavian de profesor la gimnaziul
din loc. Spre acest scop îl trimise la cursul
de filozofie. În 1879/80 studia la univer-
sitatea din Budapesta, iar în 1880/81 și
81/82 la universitatea din Viena, unde își
câștigă absolutorul de filozofie. În decursul
studiilor sale pe lângă limba greacă și latină,
cari erau specialitatea sa, a mai studiat te-
meinic limba maghiară, germană, italiană și
l. franceză. Astfel bine pregătit, cu știință
temeinică și cu vaste cunoștințe de limbi,
veni în 1882 să și ocupe catedra de limbile
clasice, la care îl denumi fericitul mitropolit
Vancea. În 1889 satisfăcând și recerînței im-
puse de legile țării de a și câștiga calificăția
de profesor la vre-una din universitățile din
patrie. Acum văzându și asigurată viitorul,
își alese de consoartă a vieții sale pe dsoara
Luiza Viciu, fiică de proprietar din Nirăștea,
care i-a fost soție bună și credincioasă până
la sfârșitul vieții sale. Dela anul 1889 în-
cepând a funcționa ca profesor ordinar la
gimnaziul nostru. A muncit cu zel și abne-
gațiune 36 ani, aducând zi de zi jertfă cu-
rată pe altarul cultural al neamului romă-
nesc. Jertfă curată trebuie să numim munca
lui și a tovarășilor săi, căci modestul salariu,

ce îl primiau nu se poate considera de o
recompensă adecvată pentru munca grea ce
au prestat.

Regretatul nostru coleg Bonfiniu-Banfi
a trăit numai pentru școală; acolo se află
în elementul său, acolo își află mulțumirea
sufletească, introducând pe elevii săi în tai-
nele limbilor clasice și arătându-le exem-
plele mari de virtute, abnegațiune, eroism,
iubire de țară și de neam din istoria acestor
popoare, cari au pus baza civilizațiunii de azi.

Studiul clasicismului lăsa urme adânci
în sufletul adormitului în Domnul, și în ca-
racterul său era ceva din însușirile Roma-
nilor vechi.

Gravitatea și simțul de demnitate pro-
pria o găsim între însușirile lui caracteristice.
Rar îl vedeai râzând, era mai mult grav și
serios. Se părea a fi un natură rece, care
nu se emoționează ușor, și totuși sub acel
văl la apariția rece, se ascundea o inimă
caldă, nobilă și bună. Cu câtă dragoste a
fost el față de fratele său Ștefan, pe care
il susținu din modestul său salariu profesoral,
până când îl văzu promovat de doctor în
medicină la universitatea din Cluj. Salariul
său de 50 fl. lunar îl împărțea frățeste cu
fratele său, și el suferia lipsă și neajunsuri
numai să și poată ajuta pe iubitorul său frate.
Tot cu aceeași dragoste și jertfă de sine a
crescut și pe nepotul său Ștefan, acum medic
militar. Noblețea, bunătatea inimii sale era
canosentă și elevilor săi, și din modestul său
salariu pe mulți copii săracii i-a ajutat.

Punctuositatea și exactitatea sa în ofi-
ciul de profesor și casar al gimnaziului poate
servi de pildă vrednică de imitat. Cu toate
că deja în toamna anului 1916 după reîn-
toarcerea din refugiu se observa, că sănă-
tatea îi este zdruncinată, totuși nu s'a retras,
ci și a dat toată silința să și împlinească
datorința punctuos, până când boala l-a do-
borât la pat.

Era de o rară onestitate și corectitate,
și acestea le pretindea și dela elevii săi, pe
cari îi iubia foarte mult, dar urea minciuna,
și era sever cu elevii necorescți și mândriși.
Ca prietin era sincer și desinteresat, la aju-
torul cărui puteai conta în vremuri de
năcaz. Era coleg bun, care știa se stimeze
și aprețieze pe tovarășii săi de muncă și sta
totodată să și inspire stima și respect. Era
om pacinic, retras și cruțator. Nu îi placea
să se lungească înaintea mai marilor săi,
ca astfel să le între în grație, și să se înalte,
ci era om drept la vorbă și drept în jude-
cățile sale, care spunea pe față, ce avea la
suflet. Era conștient de valoarea proprie, de
știința și aptitudinile sale, fără de a fi însă
superb, ci dimpotrivă modest din sama afară
și nepretențios. Ambițiile deșerte nu i-au
turbat pacea sufletească; nici când nu a
cercat să și facă șie și reclamă, ori să se
impună; singura lui ambiție a fost: împlinirea
conștiențioasă a datoriei. În aceasta își afla
fericirea, mângâierea și mulțumirea sufle-
tească.

Iată jalnici ascultători, pe cine am
perdut noi în adormitul în Domnul. Am
perdut un dascăl cu cele mai alese însușiri,
un suflet nobil, un suflet altruist, un caracter
stoic, un om al datorinței, a cărui pildă va
lumina multă vreme înaintea aceluia, cari
l-au cunoscut.

A iubit școala, a iubit tinerimea, pe
care s'a năzuit a o conduce pe calea virtu-
ților cu bunătate părintească, cu indulgență,

cu blândă și înțelepciune. Amintirea lui va rămâne neștearsă în analele gimnaziului nostru, în inimile colegilor și în inimile elevilor săi

Odihneasă în pace, iar sufletul său aibă parte cu dreptii. Amin

* * *

Vorbirea

profesorului penzionat Alexiu Viclu.

Un cuvânt dela această etapă, iubite Octaviene! Apoi ne despărțim, noi cei nedespărțiți o viață întreagă. Stimatorule al tuturor și iubitorul tuturor, un moment mai jertfește pe altarul prieteniei, că te-am iubit atât de mult! Un cuvânt de despărțire căutăm să aflăm în mintea noastră; dar stăm muți de suflet gol, căci mare gol ai lăsat în inimile noastre! Un gol trist, ca pustii nemărginite. Ne covârșește durerea și ea se face plângă. Așa îmi încep cuvântul cu lacrimi! Și plâng împreună cu mine toți, căci te-au cunoscut, Iubite Octaviene. Și cine poate să nu plângă, decât cine nu te-a cunoscut! „Quis temperet a lacrimis?“ Tu, pe lângă în asta viață împărtășia-i durerea noastră, ne lași de astadata nemângăiați: noi plângem durerea noastră singuri. O, și câtă inimă aveai tu pentru toți! Altruismul tău nu avea margini. Acum, vai, ne lipsește și simțul amar. Rămânem nemângăiați și ne plângem soarta noastră.

În asta lume îngustă, însoțitu te-am în călătoriile tale de studiu la Roma, Neapoli, Paris, Londra... dar în calea nebatută a științei, acum nu ni-i dat, să te putem strece numai până la această etapă. De aci înainte te va însoți numai dornul nostru nemărginit. Călător în această viață tu, iubite Octavie, prea adese și-ai împărțit merindea cu cei lipsiți. Așa înțelegea-i problema vieții, tu, neîntrecutul *humanist*. Trăi-ai în lumea departată a eroilor humanitari și admirându-i, făcute-ai asemenea lor: *erou în humanism*. Virtuțile celor mai scelente dona popoare ale vechimei le-ai studiat, te-ai admirat și le-ai propus elevilor tăi drept exemple de urmat. Ani 35 așa ai crescut caractere bisericii, neamului și patriei. Faptele tale au resfrânt celatant adevarata *humanitate*, ce o predicați din catedra. Vazut-au elevii tăi, ca în oglinda curată, efectele educației clasice și s-au încântat

Preot al deșteptării neamului, tu numai pe altarul științei erai fericit și jertfit-ai, ca restulina neadormită, păzind focul sacru al științei.

Cugătorii lumii antice ti alătura-i cu al celor moderne și, filosof eclectic, tu reținea-i ce e bun, nobil și frumos. Vestind doctrina *nemuririi*, chema-i generațiunea tină să trăiască în viață, arătând meteorii conducători. Și erai tu însuși meteor strălucit pentru elevii tăi. Mulți dintre dânași au pășit pe urmele tale și au devenit ceea ce tu ai țintit: *preoți deșteptării noastre*; înțelegători ai timpului, ei s-au făcut colonne de granit în edificiul nostru cultural, garanți viitorului întrezărit. Îi privea-i mândru, neobosite făcând, zicând în tîme: „ei sunt ai miei!“ Aceștia vor continua opera ta de renaștere și aducându-și aminte de binemeritul lor părinte, ei vor peregrina la mormântul tău, făcând de mâni pe cei micuți, ca să depună bununa recunoștinței pe mormântul tău, ca

să învețe și generațiunea tină, cum să-ți onoreze amintirea. Iar noi, foștii tăi colegi, vom lăsa tradiție, cum și eu tu, să cimentezi între noi unirea, iubindu-ne deo, otrivă, că ne-ai fost unora amic din copilărie, apoi în paestră, apoi coleg în templul Muzeilor, iar multor din corul profesoral: mai întâiu magistrul, apoi coleg și Mentor. Legea naturii a rupt aceste intime legături și firea noastră se resimte, că tu te duci, Iubite Octavie! Dar precum nu pierie nimic în lumea materială, așa nu pierie nici adevărul din lumea ideală. El rămâne să eteruizeze pe sămănătorul lui. Astfel tu tot vei trăi pe pământ. Cum ne-ai unit pe noi, unești cerul cu pământul. Tu te depărtezi și totuși rămâi nedespărțit. Noi trăim și mai departe uniți prin legătura iubirii. Așa ne învață credința, așa filozofia: „non omnis moriar!“

Partea materială și-a schimbat statul, nu însă și partea cea mai bună: „non omnis moriar.“ Nici tu, Octaviene, n'ai murit tot; nobilul tău suflet trăiește unit cu noi, fără piedeca distanței infinite, carea este numai pentru materie, nu și pentru spirit: „non omnis moriar.“ Nu, și act vitatea ta o continua sufletul tău prin mijlocirea acelora, pe cari i ai renăscut prin educațiune și i-ai reforsat în razele iubirii, ca una să fie și ei în lupta vieții, aspirând la scopuri sublime. De aceea pe tine te așteaptă coroana meritată, în lumea adevărului și a dreptății. În corul vrednicilor predecesori, foști magistri și coleg, vei afla primire tu plină de dragoste. E îți înțind deja cununa nemuririi. Întra în seata lor, preavrednicul muncitor. Aici și ai ridicat monument „aere perennius“, acolo și s'a pregătit odihna de trează vieții. Noi, cești rămași, te însoțim cu inimile duioase de-odată numai până la această etapă comună, p strându și viață pioasă amintire. Legea firei ne desparte, dar tot legea firei ne unește prin veșnică iubire.

„Ave, pia anima!“ Despuierile-ți pământești odihneasă în pace!

Ugrou Gábor comisar regal în Ardeal. Se anunță, că fostul ministru de interne a fost numit comisar regal în părțile ardelen. Oficiul noului comisar va fi restaurarea economică și socială a Ardealului. Monitorul oficial publică zilele aceste autograful preainalt, prin care Ugrou Gábor e numit comisar regal al Ardealului.

Olanda strimtorată de antantă. Guvernul englez a inmanuat un ultimatum guvernului olandez, în urma căruia antanta cere, ca Olanda să cedeze toate naile sale comerciale pe seama antantei. Pentru răspuns i-s'a acordat un termen de opt zile. La caz contrar antanta va confiscă naile olandeze din porturile ei, iar pe cele ce sunt la largul mării le va prinde.

Guvernul olandez încă nu a răspuns, dar se crede, că și la caz să cedeze, Germania nu va întreprinde pași speciali în afacere, după ce după ce Olanda în strimtoarea ei nu poate să opună vre-o rezistență.

Pacea cu România. Guvernul generalului Averescu a abdicat, Argentoianu, prezidentul delegației române pentru pace a comunicat aceasta oficial cu delegații puterilor centrale, spunând, că Averescu a dimisionat din motive de politică internă, cari nu stau în legătură cu pertractările de pace.

Pe urma abdicării guvernului tratativele principale pentru pace cu România au trebuit amânate. În București cu toate aceste comisiile de pace a ambelor partide discută pe mai departe amănuntele pe baza tratatului general de pace primit de Averescu.

În legătură au dimisia guvernului vine știrea senzațională din Iași, că asupra primministrului Averescu s'a încercat un atentat de revolver. Amănunte lipsesc.

Războiul european.

— Telegramme oficiale. —

Budapesta, 16 Martie. Frontul apusean. Armata moștenitorului de tron Rupprecht: Seara și în decursul nopții activitatea artileriei franceze a fost mai vivace între Arras și St.- Quentin. Bombele aruncate de dușmani asupra localităților de după front au pricinuit pierderi grele între locuitori.

Armata moștenitorului de tron german, Gallwitz și arhiducelui Albert de Württemberg: Spre ost de Rheims pe ambii termi dela Maas și frontul lotaringian la Mulsach și Blamont s'au înăsprit luptele de artilerie, cari au rămas violente în decursul nopții pe ambele laturi dela Ornes.

Pe celelalte fronturi nimic nou.

Serata Reuniunii femeilor.

Femeile române din orașelul nostru au dat totdeauna dovezi de multă înțelegere a spiritului vremii. Reuniunea lor a fost totdeauna la culmea datoriei sale, ceea ce arătat cu prisosință și la adunarea generală din urmă, care a fost o nobilă și matoră manifestare a ideilor largi și generoase de care e condusă. Înainte de războiu întâlneai la tot pasul în viața publică a Blajului silueta energică și stăruitoare a damelor noastre în vre-o acțiune de cultură și progres, care urneă zimbând și celea mai dificile porniri. În cursul războiului nu găsim faptă de generositate și de dragoste creștinească, în care femeile noastre să nu-și aibă partea cea mai însemnată. Să vorbească aici cronica nepărtinitoare a primului spital militar din Blaj și acțiunea pentru orfanii războiului!

Iar acum, când, par a licări zorile unui nou început cultural în modesta noastră metropolă, când simțim că e vremea să preluăm iarăși frul întrerupt al muncii de obștească luminare prin binefacerile culturii, Reuniunea femeilor e iarăși la postul său

In seara de 12 Martie Reuniunea a inceput o serie de conveniri culturale, pe pe cari avem asigurarea că le va continua, și cari au darul să ne mai trezească din toropeala, în care ne cafundase îndelungatul războiu cu fazele și durerile lui. Muzica și poezia deșteaptă inimile și trezesc nădejde de viitor.

Programul seratei a fost cald și intim, precum intim a fost și cercul de public din sala seratei. *Erații Mureșianu*, dșoara *Tită* și dl *Iuliu*, au debutat la piano și violină cu câteva doine din ale neuitatului lor părinte și mult regretatul „Magistru” al nostru și cu piese de *Joachim* și *Dvorack*. Au fost sărbătorii, firește, ca în totdeauna. Blajul e mândru de minunata moștenire a Maestrului său iubit, pe care ne-a transmis-o în acești agili și talentați membrii ai familiei sale.

Profesorul de teologie, *Dr. Zenovie Păclișanu*, ne-a întreținut cu o frumoasă conferință istorică („Idei conducătoare în dezvoltarea istorică a poporului românesc”) în care a fixat clar și limpede, celea mai noi rezultate științifice ale tezei sale.

Un dragălaș punct al programului au fost doinele cântate cu vocea din partea dșoarei *Aurelia Papiu*, care a fost o simpatică apariție pentru publicul blăjan. Prima sa doină, de o mare și adâncă frumusețe, a fost cu totul nouă și ca text și ca melodie. Un juvaer de artă populară, pentru care suntem recunoscători dșoarei *Papiu* că ni-l-a descoperit.

Dșoara *Victoria Hentea*, a declamat cu simț și cu multă înțelegere poezia „*Bolnava*” de *Z. Bărsan*, dovedind că este o elevă isteată și eminentă. Poezia a fost bine aleasă și simbolismul ei cuceritor.

La sfârșit orchestra abiturienților ne a cântat o serie tutregă de arii, ca o frumoasă încheiere a acestei calde și frumoase serate.

Aranjatorii seratei pot fi deplin mulțumiți de osteneala depusă, dupăcum deplin mulțumit s'a depărtant publicul participant.

Pe Sâmbătă, 16 Martie, Reuniunea aranjază țaraș împreună cu „*Casina română*” o producție teatrală, care e așteptată cu viu interes. Tot semne de bune nădejde culturale.

CRONICAR.

Slove...

*Slove dalbe mărunțele,
Dintre norii grei de fum,
Dintre gloanțe și șrapnele,
Pe a iubirii dulce drum,*

*Scrise între focuri grele,
Din furtuna scumpei țeri,
Voi purtați prin cornurele,
Dorul unei revederi...!*

*Voi purtați în sama voastră
Dorul unei noi vieți,
Ca o paseră măiastră,
Albul unei dimineți...!*

*Scrise 'n dragu biruinții,
Intr'a stelelor schintei,
Pe aripile credinții,
Albi și veseli flutुरei,*

*Raze aurii de soare,
Voi aduceți mângâieri,
Unei palide ferioare
Sbuciumată de dureri...!*

Elena din Ardeal.

Informațiuni.

Episcopul Gherlei Dr. Iuliu Nosszu în Blaj. Invitat de Preavenieratul Consistor mitropolitan, Ilustritatea Sa episcopul Gherlei a petrecut câteva zile în orașelul nostru. Ilustritatea Sa a sosit în Blaj Miercuri cu trenul de 6 d. a., însoțit fiind de dl V. Varna, arhivar episcopesc în Gherla. Joi a conferit ordul subdiaconatului și diaconatului următorilor clerici absoluți: *Victor Crișan*, dispus de adm. par. în Suceag-Baciu; *Ioan Ciortea*, dispus în Hamba; *Aurel Adatinean*, dispus la Lăpie-Stabor; *George Șomlea* disp. la Ermeiul mare; *Zaharie Ștefu* disp. la Poiana-Arieșului; *Pavel Moldovan* disp. capelan la Ceanul mare.

Sâmbătă a conferit lectoratul clericilor de anul III și IV-lea. Aceștia sunt: *Gregoriu Ciortea* an. IV., *Eugen G. Bucur* an. III, *Dioniziu Fărcășan* an. III, *Octavian Hodârnau* an. III, *Victor Lațiu* an. III, *Petru Pădurean* an. III, *Ioan Pinte* an. III, *Octavian Pop* an. III.

Duminecă a servit sfânta liturghie cu asistența clerului gremial, cu care ocazie a hirotonit întru preoți pe numiții diaconi. Seara cu trenul s'a întors la reședința sa din Gherla.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Economul *Mihail German* d.n. Cergidul-mare — în stare materială destul de modestă — a dăruit sf. bisericii gr.-cat. din loc suma de una mie (1000) cor. drept mulțumită lui Dumnezeu că înaltul ministru de honvezi la insistința celor competenți l'a absolvat dela serviciul militar activ pe timp nedeterminat și așa din nou s'a reintors în mijlocul familiei sale numeroase.

Dumnezeu îi răsplătească și în viitor cu bine această faptă adevărat creștinească și vrednică de urmat.

Cergidul-mare la 1 Martie 1918.

Laurean Maior
cleric abs.

Din dieceza Gherlei. Cu termenul de 1 April 1918 se dau la concurs următoarele satuni docentale respective cantor-doцентale: *Tractul Izei*: Stațiunea doцентală *Rozalia* (Rozália) cu salar regulat prin ajutor de stat, conform legii din 1913 art. XVI. Credincioșii contribuiesc în salar 600 cor. bani și lemne de foc în pret de 100 cor. Cvartir și grădină. *Tractul Pericului*: Stațiunea cantor-doцентală *Badon* cu salar regulat prin ajutor de stat. conf. legii din 1913 art. XVI. Credincioșii contribuiesc în salar 600 cor. Cvartir și grădină. *Tractul Băimari*: Stațiunea cantor doцентală: *Băița* (Lăposbánya) cu următorul salar: 524 cor. din lada bisericii în rate lunare anticipative, stolele cantorale și locuință. Restul ajutor de stat sperativ. *Tractul Vișului*: Stațiunea doцентală *Vișul de mijloc* (Középvísi) cu următoarea dotație: 200 cor. din cassa bisericii, 200 cor. din repartitie pe popor. Cvartir și grădină, restul ajutor sperat dela stat.

Decorație. Dl *Dr. Alexandru Măcelar*, medic-locotenent a fost decorat cu „*Crucea de aur*” pentru merite. — Felicitări!

Cărți pentru soldații noștri din spitale. Credincioșii din comuna *Veștem* (com. Sibiu) și însoțirea de credit de acolo prin haraice lor preot *Cornel Andrea* au colectat suma de 67 cor. 10 fil. pentru cărți soldaților noștri răniți și bolnăvi. Pentru suma aceasta *Librăria seminarială* a trimis diverse cărți de rugăminți și lecțiuni ușoare la adresele: *Milit. Seelsorge des k. u. k. R. s. spital I Cismas*, *Kreisfeldkerat Niksic* (Montenegro) și spitalelor din *Warnsdorf* și *Gmunden* (Austria-de-sus).

Aviz. Acei st. abonenți ai revistei „*Cam Domnului*”, cari n'au primit vreunul din numerii 1, 2 sau 3 sunt rugați să binevoiască a-l cere pe o cartă postală deadreptul de la *Tipografia diecezană* din Gherla—*Szamosújvár*, de unde li se va trimite imediat. *Septimiu Popa.*

Mulțumită publică (urmare). Pentru fondul *studenților morboși dela școlile noastre* din loc au benevoit a contribui: *Bucur Șogor* mare proprietar 20 cor., *Alex. Ternaveț* protopop 5 cor., *Crișan Ioan* notar 20 cor., *Mihail Hodârnau* paroh 10 cor., *Teodor Moldovan* paroh 5 cor., *Moise Brumboc* protopop 4 cor., *Aurel Fodor* paroh și colecț. 9 cor., 20 fil., *Alimpu Costea* paroh 15 cor., *Filip Pop* paroh v.-prot. 4 cor., *Ieronim Ma* paroh 10 cor., *Vasile Pogaceș* paroh 10 cor., *Dr. S. Ch. adv.* 200 cor., *Victor Aron* paroh 30 cor., „*Vulturul*” institu de credit 50 cor. — le exprimă călduroasă mulțumită *Dr. reședința gimnazială.* (Va urma)

Vor fi absolvați de serviciul militar glotașii de 49—51 ani. Autograful regal datat din Baden în 13 Martie, dispune, că glotașii născuți în anii 1867, 68 și 69 vor fi absolvați de serviciu activ. Și anume: Cei născuți în 1867 vor fi dimiși cu 1 Martie 1918, cel mult însă până cu sfârșitul lui Mai a. e. Cei din 1868 se vor dimiși din 1 Iunie până în 15 Septembrie a. e. Cei din 1869 din 16 Septembrie până în 31 Decembrie a. e.

Neolog. † *Ioan Bozac*, vice-protopop onorar, a decedat luni în 11 Martie în anul al 58 al vieții, 32-lea al fericitei sale căsătorii și 31-lea al preoției, împărtășit fiind cu sfintele taine ale muribunzilor.

Osemintele s'au așezat spre vecinătate odihnă Miercuri în 13 Martie la 1 oră d. z. în Sâmbotelec.

— † *Ștefan Câmpian*, preot gr.-cat. al diecezei de Lugoj, după prea grele suferințe, purtate cu resignație adevărat creștinească, provăzută în repetite rânduri cu sfintele taine ale muribunzilor, Mercuri în 6 Martie n. 1918, la 11 ore din noapte, în anul al 29-lea al etății, al 4-lea al preoției și căsătoriei, și-a dat blândul său suflet în mâinile Creatorului.

Rămășițele pământești ale scumpului adormit, au fost așezate spre odihnă vecinătate Sâmbătă în 9 Martie n. 1918, în cimiterul sf. bisericii din Jariu-de-câmpie.

Odihnească în pace!

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.